

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 47/19

Møtedato: 29.05.2019

Dato: 08.05.2019

Arkivsaknr: 2019/5702

Budsjettprosessen for 2020

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Forslag til statsbudsjett 2020 – Innspill fra Universitetet i Bergen (arkiv 2018/12701)
- Styresak 105/18, [Budsjett for Universitetet i Bergen 2019](#)
- Styresak 5/19, [Revidering av UiBs strategi "Hav, Liv, Samfunn 2016 - 2022"](#)

Saken gjelder:

Saken redegjør for de økonomiske utsiktene for 2020, gir innspill til de viktigste prioriteringene i budsjettet og gir forslag til gjennomføring av budsjettprosessen for 2020. Det er foreslått en endring i budsjettprosessen for å sikre større oppmerksomhet omkring helhet og mindre fokus på endringer.

Budsjettet for 2020 blir i all vesentlighet et budsjett som følger opp handlingsplaner under strategien Kunnskap som former samfunnet.

UiB har en ambisiøs strategi, og det er en etablert målsetning å sikre UiB økonomiske handlekraft ved å øke inntektene og øke effekten av de midlene som allerede finnes innenfor budsjettet. Det forventes ikke generell vekst i sektoren, og god uttelling i resultatmodellen og innenfor bidrags- og oppdragsdelen av økonomien blir en forutsetning for økt aktivitet.

Forslag til vedtak:

Styret tar prosessen for budsjett 2020 til etterretning.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

16.05.2019/Sven-Egil Bøe/Per Arne Foshaug (avd.dir.)

Vedlegg:
Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
47/19

Møtedato:
29.05.2019

Arkivsaksnr:
2019/5702

Budsjettprosessen for 2020

Oppfølging

- Universitetsdirektøren vil komme tilbake til styret med sak med forslag til vedtak om Budsjettfordeling for 2020 i oktober.
- Langtidsbudsjett for perioden 2021 til 2025 legges frem i september.

Bakgrunn

I denne saken gjøres det rede for prosessen knyttet til budsjett 2020. Universitetets reviderte strategi 2019 – 2022 Kunnskap som former samfunnet, vedtatte handlingsplaner og langtidsbudsjett er førende for forslag til prioriteringer og planer for 2020.

I tillegg vil endelig budsjettfordeling for 2020 være basert på forslag til statsbudsjett, styrets vurderinger, innspill fra fakulteter og avdelinger og drøftinger i ulike fora. Videre presenteres budsjettprosessen for 2020 slik den er planlagt fram mot vedtak i universitetsstyret i oktober 2019.

Budsjettet er et viktig verktøy når strategiske planer skal omsettes til handling. Prioritering av tiltak og ressurser skaper retning. UiB-økonomien har høy grad av faste kostnader, og handlingsrommet utvikles i stor grad gjennom langsiktig tilpasning og kontinuitet i beslutninger. Det er gjennom langsiktige beslutninger handlingsrommet brukes.

Kunnskap som former samfunnet

UiBs strategi har fire strategiske hovedmål:

- UiB skal utvikle flere ledende forskningsmiljø. Innen 2022 skal alle våre fakultet ha fagmiljø i verdensklasse og flere fagmiljø av høy internasjonal standard.
- UiB skal utdanne de mest attraktive kandidatene i Norge. Innen 2022 skal 85 prosent av kandidatene ha relevant jobb to år etter fullført utdanning.
- UiB skal innen 2022 være en ettertraktet kompetanseinstitusjon som har styrket sine langvarige relasjoner med myndigheter, næringsliv, kulturliv og samfunnsliv.
- UiB skal bidra i det offentlige ordskiftet og til den kunnskapsbaserte samfunnsutviklinga gjennom god formidling og dialog med omverden. Innen 2022 skal vi være ledende i Norge på digital formidling

Det er laget tiltaksplaner, handlingsplaner og delstrategier som alle skal bidra til at målene nås. Tiltakene følges opp med budsjettmidler som allokteres til formålene både fra sentrale midler, men først og fremst gjennom ressursinnsats i organisasjonen for øvrig.

De sentrale midlene er skaffet til veie gjennom en forutsigbar omfordeling av rammen til strategiformål fra fakultetene slik det ble lagt opp i styresak 102/15. Det var lagt opp til en avtagende vekst i omfordelingen med en todelt horisont. Først forpliktet for 4 år til og med 2019 og deretter skissert for de 3 neste årene til og med 2022.

Omfordelingen i 2016 - 2019 er gjennomført etter planen. I styresak 105/18 - budsjettet for 2019 - gjorde styret følgende vedtak: «Universitetsstyret ber universitetsdelen legge fram en plan for å øke det sentrale strategiske handlingsrommet».

Bakgrunnen for vedtaket var at strategien har gitt en rekke handlingsplaner som også trenger ytterligere finansiering fra UiB felles i tillegg til hoveddelen som nødvendigvis må skje innenfor fakultetenes rammer. Å øke det sentrale handlingsrommet kan primært skje å øke den totale økonomien gjennom god uttelling i resultatmodellen og økt omfordeling av ressurser. I tillegg er det viktig å ha oppmerksomhet på å avvikle eller redusere ressurser til fellestiltak.

Strategibudsjettet vil være 256 mill. kroner i 2020. Bruk av disse midlene vurderes fortløpende. I tillegg legges det i budsjettet for 2020 og langtidsbudsjettet for 2021- 2025 opp til at veksten i omfordelingen til strategiformål forlenges ut 2025, og at årlig ny omfordeling settes til 1,0 % av rammen. Dette vil gi fakultetene forutsigbare betingelser å legge egne planer utfra.

Dette vil da gi følgende omfordeling til strategiformål sammenlignet med sak 102/15 vedtatt i oktober 2015:

<u>Sak 102/15</u>	<u>Forslag 2020</u>
2016: 1,0 %	
2017: 1,3 %	
2018: 1,2 %	
2019: 0,8 %	
2020: 0,9 %	1,0 %
2021: 0,8 %	1,0 %
2022: 0,9 %	1,0 %
2023:	1,0 %
2024:	1,0 %
2025:	1,0 %

Dette vil gi om lag 80 mill. kroner høyere ramme for strategibudsjettet i 2025 enn dersom en stopper etter planen som ble lagt frem i 2015.

UiBs strategibudsjett kanaliseres også tilbake i fakultetenes rammer, i hovedsak som midlertidig finansierte tiltak. I noen grad blir likevel rammene ved fakultetene og avdelingen justert varig opp med midler fra strategibudsjettet. Dette betyr at den årlige veksten i strategibudsjettet blir lavere enn 1 %.

De økonomiske utsiktene for 2020 – Langtidsbudsjett 2021- 2025

Usikkerheten som preget budsjettarbeidet de siste årene er dempet:

- Statens oljeinntekter har stabilisert seg på et mellomnivå i forhold til laveste og høyeste pris. Dette gir større forutsigbarhet.
- Det er varslet at regjeringen vil legge fra et stramt budsjett for 2020.

- Det er grunn til å tro at fokus på forskning og utdanning vil holde seg høyt fremover, men det er risiko for en omfordeling i sektoren som kan utfordre økonomien til UiB.
- Regjeringen har varslet at kravet til effektivisering vil videreføres. Det foreslåtte nivået har lagt på 0,5 %.
- UiB venter et budsjett i hovedsak uten annen vekst enn det som følger av konsekvensjusteringene. Dette betyr om lag 0,2 % realvekst i rammen i 2020.
- For årene fremover er det grunn til å anta regjeringen vil følge samme linje med lav vekst i statsbudsjettet, press på gjennomføring av reformer og krav til effektivisering.

De samlede inntektene ved UiB ventes i 2020 å være over 5,1 mrd. kroner. Dette er et betydelig ressursgrunnlag som gir store muligheter for å nå vår mål i årene fremover.

UiB vil for fjerde år på rad ha vekst i resultatuttellingen i departementets insentivmodell. Denne gang er den lavere – estimert til 16 mill. kroner – og det er nedgang på 11 mill. kroner på lukket ramme som måler relativ utvikling på EU, NFR, BOA og publisering. Men en økning på 27 mill. kroner på åpen rammen som måler utdanning gir likevel en pluss på totalen.

Effektiviseringskravet fra staten vil ha passert 120 mill. kroner i 2020. Dersom dette videreføres i langtidsperioden vil UiB totalt ha redusert rammen med mer enn 200 mill. kroner. UiB har tidligere tatt en stor del av kuttet i Sentraladministrasjonen. Resultatet er en reell reduksjon i antall årsverk (det er en liten nominell vekst som i sin helhet er knyttet til flytting av oppgaver fra fakultetene som ledd i digitaliser/ sentralisering). Nå følges effektiviseringskravet opp gjennom en mer helhetlig gjennomgang av administrasjonen av UiB. Det betyr at en vil følge utviklingen i antall administrative årsverk per vitenskapelig årsverk for hele UiB og ta sikte på å sikre en gunstig utvikling fremover. Høsten 2019 vil det presenteres en egen sak som konkretiserer dette arbeidet.

Den største usikkerhet for perioden frem til 2025 er om regjeringen vil sentralisere forvaltningen av universitetenes bygningsdrift og bygningsutvikling til Statsbygg eller lignende. Dette vil eventuell flytte kontrollen av verdier for minst 5 mrd. kroner ut av UiB samt føre til mulig økte leiekostnader og redusert handlingsrom både økonomisk og i forhold til å kunne beslutte byggtiltak. Det vil påvirke det årlig budsjettet ved Eiendomsavdelingen som er på 650 mill. kroner direkte og gjennom effekten av tapt handlefrihet indirekte. Det er ventet en beslutning etter valget i løpet av 2020 og med virkning fra 2022.

Som omtalt i tidligere økonomisaker må UiB selv ta ansvar for å øke sitt eget økonomiske grunnlag. Det er særlig tre områder som det har vært oppmerksomhet om og som det fortsatt vil fokuseres på:

- Det er erkjent at UiB har et potensiale for å øke sine inntekter fra bidragsfinansiert virksomhet fra NFR, EU og andre. Utviklingen er nå positiv, og prognose for inntekter i 2019 er at vi når budsjettet på 1.043 mill. kroner.
- UiB har fremdeles et utløst potensiale for høyere inntekter gjennom bedre resultater på studiesiden. Det må både arbeides med å fylle studieplassene gjennom å tilby utdanninger som samfunnet etterspør samt sikre god gjennomføring. Det legges opp til fortsatt stor oppmerksomhet omkring dette i arbeidet med 2020-budsjettet med særlig fokus på hvordan vi utnytter de studieplassene vi allerede har.
- Effektivisering er en forutsetning for at UiB skal opprettholde handlingsrom. Størst effektiviseringsgevinst oppnår en gjennom helhetlige løsninger.

Strategien, handlingsplanene og klyngefasilitering krever store ressurser. Planverket og den langsiktige økonomiske horisonten har likevel gjort det mulig å sikre samsvar mellom tiltak og ressurser. Det legges opp til at tiltakene i 2020-budsjettet og de neste årene følger det løpet som er lagt opp i de vedtatte handlingsplanene. Oppfølging av humaniorastrategien, handlingsplan for UiB og Kina samt handlingsplan for bærekraft vil i denne fasen ha særlig prioritet i tillegg til at det kommer det to nye handlingsplaner: Handlingsplan for innovasjon og handlingsplan for nordområdene. Her vil foreslåtte tiltak kreve budsjettmidler i gjennomføringsfasen. Nært opp til disse planene ligger et behov knyttet til finansiering av utvidet tokttid (forskningsfartøyet Kronprins Haakon) og satsinger rundt Inkubatorbygget (jf sak 28/19). UiB vil forplikte seg til å kjøpe tokttid for om lag 7,5 mill. kroner i året fra 2021 og 5 år fremover. Inkubatorbygget krever at rammen for det såkalte likviditetslånet må utvides, og forslag om dette vil bli fremmet i budsjettet for 2020.

Utover dette vil arbeidet med sikring av samlinger og oppgradering av sentrale IKT-systemer gjennom BOTT-samarbeidet/UNIT kreve ressurser de nærmeste årene. For disse tiltakene er kostnadsrammene og tidsplan ennå ikke helt avklart. Det legges opp til en langsiktig finansiering slik at en kan separere utbetalingstidspunktene fra finansieringen. Dette betyr at en forskutterer utgifter som betales tilbake internt over noen budsjett år i ettertid.

Målet om klimanøytralt UiB i 2030 vil også kreve ressurser. Det vurderes økonomiske mekanismer som skal sikre finansiering av tiltak som bidrar til klimanøytralitet som vil kunne påvirke utformingen av Budsjett 2020..

Budsjettprosessen

Universitetsledelsen ønsker å dreie budsjettprosessen fra å ha mye oppmerksomhet på innspill om økning utover dagens budsjett til fokus på hvordan vi best skal disponere den totale budsjettrammen for å nå UiBs mål. Ved overgangen til handlingsplaner og langtidsbudsjetter er mange tiltak besluttet for flere år fremover. Å diskutere krav om generelle og spesielle økninger utover dette gir dermed lite mening. Diskusjonen om ressursinnsats må skje innenfor rammen av handlingsplanene, og i all hovedsak må disse finansieres innenfor enhetenes eksisterende budsjettramme der de store ressursene ligger.

En annen ønsket endring i budsjettprosessen er å dreie fokus fra en todelt økonomi (grunnbevilgning og BOA) til én totaløkonomi. BOA er ikke lenger å forstå som et heldig tillegg til tilskuddet staten gir på grunnbevilgningen men en nødvendig del av UiBs finansiering. For å understreke dette er BOA-budsjettet fra 2019 omtalt som et inntektskrav. Et naturlig neste steg er å flytte budsjettfokus til hele inntektssiden – og til disponeringen av denne.

I juni sendes det ut et budsjetttrunskriv tilpasset de planlagte endringene. Dette innebærer at fakultetene ikke skal reagere på en konsekvensjustert ramme, men at de selv skal foreslå hvilket totalbudsjett de legger opp til at neste års inntekter kan tillate og hvordan de vil prioritere innenfor dette. Fakultetene og sentraladministrative avdelinger bes om å utarbeide langtidsbudsjett innen 3. september og budsjettforslag for 2020 innen 9. september.

UiBs innspill til statsbudsjett for 2021 skal sendes Kunnskapsdepartementet innen 1. november. Innspillet drøftes som en del av budsjettprosessen og vil bl.a. bli diskutert med dekanene i august. Det legges opp til at dette innspillet har en viss grad av kontinuitet fra år til annet, og langsiktige tiltak knyttet til bygg, infrastruktur og studieplasser som skal støtte opp omkring UiB vedtatte strategi og handlingsplaner vil her være sentrale.

Under følger prosess for arbeidet med budsjett 2020

Budsjettprosessen for 2020	Tidspunkt/ frister
Møte med rektoratet om hovedlinjen for budsjett 2020	26.april
Møte I med dekanene om budsjett 2020	6. mai
Styresak om prosess og prioriteringer for budsjett 2020 og budsjettforslag 2021	29. mai
Rundskriv om budsjettforslag for 2020	11. juni
Møte II med dekanene om budsjett 2020 (og budsjett 2021)	22. august
Prioriterte forslag til langtidsbudsjett samt budsjett for bygg, ombygging og investeringer fra enhetene	3. september
Budsjettforslag for 2020 fra fakulteter og avdelinger	9. september
Universitetsstyret behandler sak om langtidsbudsjett for 2021-2025	26. September
Dialogmøter	september - oktober
Statsbudsjettet legges frem	7. oktober
Universitetsstyret behandler universitetets budsjett for 2020	31. oktober
UiB sender inn innspill til statsbudsjett for 2021	1.november
Fakultetene skal ha mottatt tildelingsbrev for 2020	10. november
Universitetsstyret orienteres om UiBs innspill til statsbudsjettet for 2021	28.novemeber

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Det arbeides ut fra at 2020 blir et budsjettår uten store endringer. Handlingsrommet de kommende år forutsetter at UiB evner å ta ut potensiale i vekst i studieinntekter, bidragsfinansiering og effektivisering. Reell handlefrihet på byggsiden vil også være avhengig av om Regjeringen velger å sentralisere drift og forvaltning av de selvforvaltende universitetenes bygg.

Det er nå vedtatt 14 handlingsplaner og 2 nye vil komme. Disse bidrar til langsiktighet og følges opp med økonomiske ressurser både på UiB felles sitt strategibudsjett og innenfor fakultetenes budsjetter. Styret ba om at det sentrale handlingsrommet måtte utvides for å kunne håndtere fellesdelen av dette. Det er gjennom generell vekst og ved å resirkulere strategimidler til nye tiltak en primært kan sikres finansiering. I tillegg foreslås det å fortsette ordningen med omfordeling til strategiformål også etter 2022, - nå med en årlig ny omfordeling på 1%.

Det er store løft enkeltvis og samlet som skal finansieres når UiB skal gjennomføre sikring av samlingene, et inkubatorbygg med tilhørende aktivitet og utskifting av flere administrative systemer. Dette kan håndteres ved å ta utgiftene når de kommer, men planlegge finansieringen over flere år. Dette innebærer at en forskutterer utgifter, noe som igjen krever at det finnes tilsvarende overføringer på andre poster. Med UiBs nivå på overføringer har dette ikke vært noe problem hittil. Når dette virkemiddelet brukes mer, må likevel oppmerksomheten på postene som gir inndekning øke.

Endringen i budsjettprosessen kan virke teknisk men krever i realiteten en stor mentalitetsendring. Fakultetene blir for 2020 og fremover bedt om å redegjøre for sitt

inntektsgrunnlag og hva de vil bruke det til. Dette er en betydelig endring fra statlig budsjettering som er innrettet på krav om ekstra midler og konsekvenser med og uten disse. Endringen følger logisk opp alle de endringene på økonomiområdet de siste årene der langsiktighet, forutsigbarhet og fokus på økt handlingsrom gjennom egne valg har vært avgjørende.

Langtidsbudsjettet for 2021 – 2025 legges frem for styret i september. Det er knyttet spenning til hvordan fakultetene vurderer sitt potensiale fremover.

16.05.2019/ Sven-Egil Bøe/Per Arne Foshaug (avd.dir.)